

„Co vlastně zkoušíme? Jak se žák naučil definice, vzorečky a postupy? Chceme po něm, aby reprodukoval, co slyšel od učitele, nebo chceme, aby v matematice uměl tvořit, rozvíjel v ní své schopnosti? To jsou dva různé cíle vyučování matematice. Když se při testování zaměříte na nadřilované věci, uspějí nadřilovaní žáci - a naopak, vždy je to k někomu nefér.“

Milan Hejny vysvětloval v DVTV, proč není příznivcem povinné maturity z matematiky.

Krátce

- **Pětina dětí, která odchází ze školy jen se základním vzděláním, to je smutná realita v řadě obcí v Česku.** Text Josefa Mačí upozorňuje na jeden z paradoxů školských statistik. V průměru v Česku končí školu s nedokončeným nebo pouze základním vzděláním 6,2 procenta dětí, což v evropském srovnání není špatný výsledek. Ale zatímco v Ústeckém a Karlovarském kraji má jenom základní nebo neukončené vzdělání 17 procent mladých lidí, a oblast je tak na úrovni Rumunska, v Praze je to 2,7 procenta a dosahuje tak jen o něco horších čísel než střední Švýcarsko (Eurostat 2018). „Podle tohoto indikátoru se nůžky mezi kraji rozevřely. Zatímco Ústecký a Karlovarský kraj přestal splňovat cíl Evropské komise na úrovni 10 procent a situace se tam zhoršuje, v ostatních krajích procentuální míra předčasných odchodů ze vzdělávání mírně roste nebo stagnuje a v Praze dokonce klesá,“ okomentoval pro Seznam Zprávy statistiky z posledních let odborník Roman Matoušek z Agentury pro sociální začleňování.
- **Dvě ze tří dětí na 2. stupni základních škol sportují, pohybu mají přesto nedostatek.** Konstatovala to studie HSBC výzkumníků z olomoucké Palackého univerzity, která dlouhodobě sleduje různé faktory ovlivňující zdraví českých dětí. Pohybové zvyklosti českých teenagerů porovnála s doporučením WHO, podle nějž se dítě má pohybovat minimálně hodinu denně. „Dětem chybí neorganizované hraní venku i aktivní doprava do školy nebo do kroužků,“ uvedl vedoucí výzkumu Michal Kalman. Pěšky chodí do školy zhruba 55 procent dětí a na kole tam jezdí kolem čtyř procent. Samotné děti by se přitom podle Kalmana rády hýbaly víc, naráží ale často na řadu překážek, jako jsou například neudržované chodníky či chybějící cyklostezky. Zhruba 70 procent jich uvedlo, že u školy chybí místo, kde by mohly zaparkovat kolo (Týden). Intenzivní uživatelé sociálních sítí se paradoxně pohybují více (Aktualne.cz).
- **Nejistota kolem maturit komplikuje život studentům i školám, problém je například plánování volitelných seminářů a úvazků pro učitele matematiky.** Ředitelů středních škol se na jejich postoj ke změnám v maturitách zeptali redaktoři ČT 24. Negativní dopady má podle nich prodloužená nejistota i časté změny. „Zvýší-li se počet hodin pro učitele matematiky, musíte jim snížit počet hodin druhého předmětu, který učí? Kolik hodin to bude? Budete muset přijmout dalšího učitele? Na celý či část úvazku?“ ptá se v reportáži ředitel Gymnázia Písek Michal Drnec.
- **Budou naše školy schopny zvyšovat mediální gramotnost žáků? Zveme na kulatý stůl SKAV a EDUin 17. března od 16 hodin do Městské knihovny v Praze 1.** Téma mediální výchovy na školách během debaty Rady Českého rozhlasu o mediálním vzdělávání vyostřil radní Petr Žantovský, když zaútočil na kvalitu programů Jednoho světa na školách zaměřující se na mediální gramotnost a zároveň navrhl omezit spolupráci neziskového sektoru se školami. „Kritika lektorů a činnosti Jednoho světa na školách pochází pravděpodobně od lidí, kteří jejich práci neznají,“ zareagovala na jeho vyjádření předsedkyně Asociace učitelů občanské výchovy Tereza Vodičková v tiskovém prohlášení Učitelské platformy, návrh Žantovského v něm byl označen za nepřipustné zasahování do autonomie škol. Na mediální gramotnost se ČŠI zaměřila v roce 2018, „výsledky testu z vybraných témat mediální výchovy mezi žáky devátých tříd na základních školách a druhých ročníků středních škol dopadly podle inspekce velmi špatně“. (Aktualne.cz). Minulý týden zaslala Platforma pro mediální vzdělávání otevřený dopis ministru školství Robertu Plagovi, apeluje na něj, aby se zasadil o větší důraz na mediální vzdělávání v rámcových vzdělávacích programech a o zařazení tohoto oboru do vzdělávání studentů pedagogických fakult (Ceskenoviny.cz).

V souvislostech

DALŠÍ DĚJSTVÍ HRY O MATURITU: NÁVRHY PRO NEÚSPĚŠNÉ MATURANTY

Školský výbor poslanecké sněmovny odhlasoval v polovině února pozměňovací návrh poslanců Ivo Vondráka, Karla Raise a Kateřiny Valachové k ministerské novele školského zákona, v níž předkladatelé trvají na zavedení státní maturity ze tří předmětů, aniž by předkládali reálný plán na řešení zásadního problému, které jsou se současným modelem maturitní zkoušky spojené. Jedná se o typ ukončeného středoškolského vzdělání, které dnes získávají absolventi jedno- a dvouletých vzdělávacích programů (obory kategorie J či C) určené žákům bez dnešních aspirací či s těžšími a kombinovanými formami zdravotního postižení). Dále jim dává možnost snáze dosáhnout kvalifikace (např. prostřednictvím rekvalifikací nabízených Úřadem práce) podle Národní soustavy kvalifikací. Zde je totiž často vstupním kvalifikačním předpokladem právě dokončené střední vzdělání, ovšem bez podrobnější specifikace. Pro žáky, kteří úspěšně absolvovali čtyři ročníky studia (ověřené vysvědčením), byli připuštěni k maturitě a neuspěli u ní, by to znamenalo, že by si do životopisu do kolonky nejvyšší ukončené vzdělání nemuseli psát pouze to „základní“. Na druhé straně ale tento návrh rezignuje na příčiny maturitní neúspěšnosti i na snahu motivovat a vést žáky k úspěšnému dokončení oboru, který čtyři roky studovali. Příjatečné řešení při projednávání ve školském výboru podporu nezískalo.

V současnosti vstupují neúspěšní maturanti po čtyřech letech studia na pracovní trh pouze s ukončeným základním vzděláním, a to i v případě, že složili tzv. profilovou (školní) část maturitní zkoušky. Pozměňovací návrh z dílny České pirátské strany chce u maturity neúspěšným žákům přiznat dosažení tzv. „středního vzdělání“, jak je definováno ve školském zákoně. Jedná se o typ ukončeného středoškolského vzdělání, které dnes získávají absolventi jedno- a dvouletých vzdělávacích programů (obory kategorie J či C) určené žákům bez dnešních aspirací či s těžšími a kombinovanými formami zdravotního postižení). Dále jim dává možnost snáze dosáhnout kvalifikace (např. prostřednictvím rekvalifikací nabízených Úřadem práce) podle Národní soustavy kvalifikací. Zde je totiž často vstupním kvalifikačním předpokladem právě dokončené střední vzdělání, ovšem bez podrobnější specifikace. Pro žáky, kteří úspěšně absolvovali čtyři ročníky studia (ověřené vysvědčením), byli připuštěni k maturitě a neuspěli u ní, by to znamenalo, že by si do životopisu do kolonky nejvyšší ukončené vzdělání nemuseli psát pouze to „základní“. Na druhé straně ale tento návrh rezignuje na příčiny maturitní neúspěšnosti i na snahu motivovat a vést žáky k úspěšnému dokončení oboru, který čtyři roky studovali. Příjatečné řešení při projednávání ve školském výboru podporu nezískalo.

S posvěcením ze školského výboru naopak do sněmovny půjde návrh poslance Karla Raise. Ten chce žákům, kteří úspěšně dokončili poslední ročník maturitního oboru střední školy a neodmáturovali, umožnit ve zkráceném studiu získat střední vzdělání s výučním listem v příbuzném oboru vzdělávání. Výuční list by žáci mohli získat během jednoho až dvou let. V tomto návrhu se pravděpodobně odráží i skrytá lobby části zaměstnavatelů, kteří se z důvodu demografického poklesu a celkového nedostatku „lidí“ snaží dostat část středoškoláků do učňovské větve školství. Zůstává otázkou, zdali je takové systémové posílení učňovského školství za současného stavu vhodným řešením vysoké maturitní neúspěšnosti. Učňovská větev odborného vzdělávání se potýká s vlastními problémy v důsledku nekvality a často velmi špatných podmínek a průběhu vzdělávání a potřebuje dle odborníků výraznou reformu jak v oblasti teoretické, tak praktické přípravy.

Z obou návrhů je zřejmé, že si poslanci uvědomují negativní dopad vysoké maturitní neúspěšnosti a chtějí nabídnout alespoň nějakou cestu, jak situaci neúspěšných maturantů legislativně řešit. Z pohledu organizace EDUin jde však o řešení málo kreativní. Ani jedno z nich se nezabývá tím, jak zvýšit šanci na úspěch v rámci společné i profilové části maturitní zkoušky u žáků, do jejichž vzdělávání právě v maturitním oboru stát investoval nemalé veřejné prostředky. Místo toho návrh Karla Raise de facto navrhuje, aby stát investoval do jejich vzdělávání ještě jednou. V principu jde o správný krok, který zvyšuje prostupnost ve vzdělávací soustavě, nemůže však být plošným řešením pro tisícovky neúspěšných maturantů, kteří po čtyřech letech studia na střední škole ztroskotají na maturitní zkoušce, zejména pokud se jejich počet podle dalšího z návrhů poslance Raise za dva roky ještě zvýší. Efektivnější by bylo investici času i veřejných peněz zúčtovat a pomoci jim státem nejasně nastavenou maturitní laťku překonat. Místo investice do dalších dvou let vzdělávání, kdy motivace žáka nemusí být dána zájmem o obor, by mohli poslanci například zákonem vymežit speciální podpůrná opatření, která by pomohla neúspěšným maturantům požadované znalosti a dovednosti v testovaných předmětech doplnit či „dotrénovat“ a završit tak vzdělání, za které již stát - tedy my všichni - z veřejných prostředků zaplatil.

Karel Gargulák, analytik EDUin

Akce tohoto a příštího týdne (výběr z EDUKalendáře)

Registrace na konferenci Úspěch pro každého žáka 2020 (21. 4., DOX+ v Praze) je otevřena na ucimekvalitne.cz. Na téma středního článku promluví světově uznávaný odborník Andrew Hargreaves nebo bývalý finský ministr školství Olli-Pekka Heinonen.

PODPOŘTE beduin:

Týden co týden připravujeme beduin, píšeme a mluvíme o vzdělávání s cílem proměnit ho k lepšímu. Abychom zajistili bezplatnou dostupnost pro naše čtenáře a zároveň udrželi současnou kvalitu, potřebujeme Vaši pomoc. Dar ve výši 200 pokryje přípravu beduinu pro Vás a jednoho dalšího odběratele na celý rok.

DAROVAT